

## Socialförsäkringsutskottets yttrande

1983/84:4 y

över motionerna 1983/84:615 om utlandsstationerade tjänstemäns socialförsäkringsförmåner och 1983/84:2198 om familjesituationen vid offentlig utlandstjänstgöring

### *Till utrikesutskottet*

Genom beslut den 7 februari 1984 har utrikesutskottet hemställt om yttrande hos socialförsäkringsutskottet över motionerna 1983/84:615 av Gullan Lindblad m. fl. (m) om utlandsstationerade statstjänstemäns socialförsäkringsförmåner och 1983/84:2198 av Gunnel Jonäng (c) om familjesituationen vid offentlig utlandstjänstgöring.

Socialförsäkringsutskottet får anföra följande:

Anknytningen till det svenska socialförsäkringssystemet är relaterad till bosättningsbegreppet enligt lagen om allmän försäkring (AFL). Före den 1 juli 1982 saknades någon närmare bestämning av bosättningsbegreppet i AFL. I praxis tillämpades emellertid den s. k. ettårsregeln. Denna innebar att anknytningen till det svenska socialförsäkringssystemet vanligen bestod under det första året efter avresan från Sverige även om utlandsvistelsen redan från början var avsedd att vara längre tid än ett år. Efter beslut av riksdagen (prop. 1981/82:199, SfU 16 och rskr 435) genomfördes från den 1 juli 1982 en ändring av bosättningsbegreppet, som därvid också infördes i lagen om allmän försäkring. Fr. o. m. nämnda datum gäller att en person som lämnar Sverige för att vistas utomlands anses bosatt här i landet endast om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst ett år. Är utlandsvistelsen avsedd att vara längre än ett år avförs personen från socialförsäkringssystemet genast vid utresan. Undantag gäller dock för ATP som kan tjänas in av svenska medborgare även om de är bosatta utomlands.

I den departementspromemoria (Ds S 1981:14) Socialförsäkring för vissa utlandsanställda m. m. som låg till grund för ändringen av bosättningsbegreppet föreslogs dock en särreglering beträffande utsänd arbetskraft. Den närmare innebörden av förslaget var att den utsände skulle vara försäkrad som om han vore bosatt och sysselsatt i Sverige under förutsättning att utsändningstiden inte översteg tre år. För statligt anställda skulle inte någon tidsgräns gälla. Medföljande familjemedlemmar skulle liksom vara försäkrade som om de vore bosatta här.

I propositionen lades emellertid inte fram något förslag om särregler för utsänd arbetskraft.

Gullan Lindblad m. fl. framhåller i motion 615 att det är otillfredsställande att utlandsstationerade statstjänstemän, som betalar full kommunal- och statsskatt i Sverige, inte har samma sociala förmåner som hemmastationera-

de kollegor. Motionärerna begär därför förslag från regeringen till lösning av utlandsstationerad UD-personals situation inom socialförsäkringen i syfte att nå så stor likställighet som möjligt med i Sverige bosatta personer. I motion 2198 av Gunnel Jonäng tas upp frågan om social trygghet för medföljande make/maka vid offentlig utlandstjänstgöring. Motionären pekar på att det ofta är fråga om en medföljande maka som gör ett oavlönat arbete utomlands och hon anser att man bör undersöka möjligheterna för dessa medföljande att få ATP-poäng för sitt arbete utomlands. I motionen begärs skyndsamma åtgärder från regeringen i enlighet med det anförda.

Utrikesdepartementet har hos socialdepartementet gjort framställning om att en lagändring bör göras i lagen om allmän försäkring så att av staten utsända tjänstemän och deras medföljande familjemedlemmar i fortsättning- en får kvarstå i försäkringskassan under utlandsstationering. Enligt vad utskottet erfarit är denna fråga nu föremål för beredning inom socialdepartementet i syfte att lägga fram förslag om en särreglering för utlandsstationerade statstjänstemän. Utskottet anser det angeläget att frågan snarast får en positiv lösning och förutsätter att beredningen inom regeringskansliet bedrivs med skyndsamhet. Detta bör enligt utskottets uppfattning ges regeringen till känna.

Såvitt gäller de problem som tagits upp i motion 2198 vill utskottet erinra om att rätt till tilläggspension (ATP) grundas på inkomst av förvärvsarbete. Enligt utskottets bedömning syftar motionen inte i första hand till samlösningar inom ATP-systemet utan till möjligheter för medföljande make/maka att få förvärvsinkomst. Denna fråga ligger dock utanför utskottets ämnesområde.

Stockholm den 13 mars 1984

På socialförsäkringsutskottets vägnar  
SVEN ASPLING

*Närvarande:* Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Gösta Andersson (c), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Lars-Åke Larsson (s), Gullan Lindblad (m), Ulla Johansson (s), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Margó Ingvardsson (vpk), Gunhild Bolander (c) och Rune Backlund (c).